

Markkinaoikeuden päätös koskien Hopeasillan valvonnan toteumista

597/02.08.00/2017

Tekla 28.03.2017 § 59 Valmistelija: teknisen toimen johtaja Tapio Pesonen,
puh. 050 593 9676, etunimi.sukunimi@heinola.fi

Teknisen toimen johtaja on päätöksellään 27.4.2016 § 12 kohdalla päättänyt tilata Hopeasillan uudisrakennustyömaan valvonnan FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy:ltä. FCG on myöhemmin myynyt tämän liiketoimintansa ISS Proko Oy:lle. Tehdystä päätöksestä on valitettu markkinaoikeuteen. Väliaikaisen valvontatyön hankinta ISS Proko Oy:ltä on järjestetty vanhan hankintalain 93 §:n mukaisesti.

Markkinaoikeus on ratkaissut asian päätöksellään 28.2.2017 nro 102/17. Markkinaoikeus on kumonnut hankintapäätöksen ja kieltää Heinolan kaupunkia tekemästä hankintasopimusta sanotun päätöksen perusteella tai panemasta sitä muutoin täytäntöön nyt asetetun 10.000 €:n sakon uhalla. Markkinaoikeuden ratkaisun perusteena on se, että valvojien henkilökohtaista kokemusta koskevien vertailuperusteiden sisältöä ole kuvattu tarjouspyynnössä riittävän yksilöidysti. Vertailuperusteet ovat olleet liian yleisiä ja epäselviä ja ne ovat mahdollistaneet hankintayksikölle liian suuren harkintavallan.

Koska markkinaoikeuden mukaan hankintamenettelyä koskeva tarjouspyyntö on ollut hankintasäännösten vastainen, on hankinnasta järjestettävä kokonaan uusi tarjouskilpailu.

Markkinaoikeuden päätöksestä voidaan valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 pv:n kuluessa päätöksen tiedoksisaannista eli tässä tapauksessa 3.4.2017 mennessä.

Hopeasillan rakennustyö valmistuu heinäkuussa ja voidaan arvioida, että loppuajan valvontatyön arvo on noin 28.000 € + alv (huhtikuu-elokuu).

Hankintalain mukainen kansallinen kynnysarvo ilman arvonlisäveroa palveluhankinnoissa on 60.000 €, jota pienemmissä hankinnoissa hankintalakia ei noudateta.

Voimassa olevan kaupungin hankintaohjeen mukaan kansallisen kynnysarvon alittavissa hankinnoissa hankintamenettelyn valinta on hankintayksikön harkinnassa. Hankintaohjeen mukaan hankinta suoritetaan pääsääntöisesti tarjouskilpailuna avointa tai rajoitettua menettelyä käyttäen. Neuvottelumenettelyä ja suoramarkintaa ilman tarjouskilpailua käytetään silloin, kun tavanmukainen kilpailuttaminen ei

ole perusteltua esimerkiksi kilpailuttamisesta johtuvien kustannusten tai siihen kuluvan ajan johdosta. Edelleen ohjeen mukaan suorahankinta on mahdollinen, kun kilpailuttaminen on muutoin epätarkoituksenmukaista. Suorahankinta on mahdollista esimerkiksi silloin, jos tarjouskilpailussa mahdollisesti saavutettavat paremmat hinta- ja muut ehdot eivät ilmeisesti ylitä kilpailun järjestämisestä aiheutuvia kustannuksia. Suorahankinta on myös mahdollista silloin, kun palvelun laatu ja hintataso ovat tiedossa, tai kun hankittavaa palvelua ei ole muualta saatavissa tai kysymyksessä on poikkeuksellisen kiireinen hankinta.

Kaupungin kannalta katsottuna rakennustyön loppuajan valvontatyön tilaamisessa on periaatteessa neljä eri mahdollisuutta edetä:

1. Kilpailutetaan hankinta uudelleen ja tilataan valvontatyö tarjouskilpailun voittajalta.
2. Suoritetaan valvontatyö kaupungin omalla henkilöstöllä.
3. Tilataan valvontatyö suorahankintana väliaikaista valvontatyötä tekevältä valvontakonsultilta.
4. Markkinaoikeuden päätöksestä valitetaan korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Ensimmäisen vaihtoehdon huonoina puolina voidaan mainita kilpailuttamiseen menevä aika. Mahdollinen sopimus voitaisiin allekirjoittaa aikaisintaan toukokuun puolivälissä. Lisäksi tarjottava työ olisi varsin lyhytaikainen (noin 3 kk) ja pieniarvoinen (noin 17.000 € + alv) tehtävän luonteeseen verrattuna, joten tarjousten saamisessa voi ilmetä ongelmia. Ongelmana voidaan todeta myös, että valvojan mahdollisesti vaihtuessa uudella valvojalla ei ole kohteen tarkkaa historiaa tiedossa.

Toisen vaihtoehdon huono puoli on se, että nykyisellä rakennuttamishenkilöstöllä on liian paljon töitä, eikä haettavana ollut toisen rakennuttajainsinöörin virka tuo valvontaongelmaan ratkaisua tarvittavan nopeasti.

Kolmannessa vaihtoehdossa oleva suorahankinta olisi mahdollinen asian kiireellisyyden ja sen puolesta, että tilattaessa nykyiseltä väliaikaista valvontatyötä tekevältä yritykseltä hintataso aiemman kilpailutuksen perusteella on tiedossa sekä saadun käytännön kokemuksen myötä myös työn laatutaso. Myös valvontatyön jatkuvuus toteutuisi tässä vaihtoehdossa.

Valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siirtyisi asian lopullinen ratkaisu todennäköisesti puolella vuodella-vuodella eteenpäin, jolloin

rakennustyöt olisivat jo valmistuneet. Toisaalta markkinaoikeuden ratkaisun perustelujen mukaan kaupungille myönteinen ratkaisu KHO:sta lienee epätodennäköinen, joten valittamiselle ei olisi juridisia perusteita.

Tekninen toimi on myös pyytänyt Suomen Hankintajuristit Asianajotoimisto Oy:ltä lausuntoa markkinaoikeuden päätöksestä. Saadun lausunnon mukaan on suositeltavaa, että Heinolan kaupunki järjestäisi jäljellä olevasta työn osuudesta kaupungin hankintaohjeiden mukaisen kilpailutuksen pyytämällä tarjouksia 3-5 tarjoajalta. Suora hankintaan liittyy lausunnon mukaan riski siitä, että markkinaoikeus tulkitsee alkuperäisen tarjouskilpailun voittajalta tehdyn suorahankinnan kumoamansa päätöksen toteuttamiseksi, jolloin markkinaoikeus tuomitsisi kaupungin maksettavaksi täytäntöönpanokiellon tehosteeksi asetetun uhkasakon suuruudeltaan 10.000 €. Tämä edellyttäisi sitä, että asiasta tehtäisiin markkinaoikeuteen valitus uhkasakon täytäntöönpanemiseksi.

Esityslistan liitteenä 2

- markkinaoikeuden päätös
- Suomen Hankintajuristit Asianajotoimisto Oy:n lausunto.

- Ehdotus: Teknisen toimen johtaja (TP): Tekninen lautakunta päättää markkinaoikeuden päätöksen perusteella, että Hopeasillan rakennustöiden loppuajan valvonnasta järjestetään kaupungin hankintaohjeiden mukainen tarjouskilpailu.
- Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.
- Muutoksenhaku: muutoksenhakukielto